

Keski-Suomen hyvinvointialue

LISÄRAHOITUSHAKEMUS

Keski-Suomen hyvinvointialue hakee valtiovarainministeriöltä hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021, *rahoituslaki*) 11 ja 26 §:n mukaista lisärahoitusta turvataksaan alueen väestölle perustuslain edellyttämät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä pelastustoimen palvelut. Nykyinen rahoitustaso on rakenteellisesti riittämätön ja perustuu puutteelliseen tietopohjaan, minkä vuoksi lain mukaiset palvelut uhkaavat vakavasti vaarantua Keski-Suomen hyvinvointialueella.

Rahoituslain mukaan lisärahoitusmenettely on ensisijainen väline silloin, kun hyvinvointialueen rahoituksen taso vaarantaa tai uhkaa vaarantaa perustuslain 19 §:n 3 momentissa tarkoitetut riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä turvattuihin perusoikeuksiin kytkeytyvät pelastustoimen palvelut.

1. Lisärahoitushakemus riittävien sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä pelastustoimen palvelujen turvaamiseksi

Tällä hakemuksella Keski-Suomen hyvinvointialue osoittaa, että:

- hyvinvointialueen rahoitus perustuu osin virheelliseen ja puutteelliseen tietopohjaan, erityisesti diagnosoiperusteisiin tietoihin, minkä johdosta Keski-Suomen hyvinvointialue on jäänyt ilman sille kuuluvaa valtion rahoitusta ilman, että tämä olisi johtunut hyvinvointialueen omista päätöksistä tai toimista;
- hyvinvointialueen taloudellinen tilanne on valtakunnallisesti heikoimpia ja valtiovarainministeriö on käynnistänyt hyvinvointialueella arviointimenettelyn; kertyneiden alijäämien kattaminen vuoden 2026 loppuun mennessä ei ole realistisesti mahdollista ilman lisärahoitusta ja perustuslain velvoitteita vaarantavia lisäsopeutuksia;
- rahoitusmallin tietopohjan puutteet (mm. diagnoositiedot ja kunnista siirtynyt palvelukokonaisuus) sekä mallin rakenteelliset ominaisuudet ovat johtaneet pysyvästi liian matalaan rahoitustasoon suhteessa Keski-Suomen väestön palvelutarpeeseen, minkä vuoksi tulevien vuosien sopeuttamistarve muodostuu kohtuuttoman suureksi;
- lisärahoitus on välttämätön rahoituspohjan korjaamiseksi ja sen varmistamiseksi, että hyvinvointialue pysyy turvaamaan palvelut kansallisesti yhdenvertaisella tavalla ilman, että talouden tasapainottaminen johtaa perustuslain vastaiseen palvelutason heikentymiseen.

Hakemuksessa esitetään rahoituslain 11 §:n edellyttämällä tavalla perustelut lisärahoituksen tarpeelle ja kohdentamiselle. Kertaluonteisen lisärahoituksen avulla hyvinvointialue kykenee:

- turvaamaan talouden ja toiminnan tasapainottamisohjelman toteuttamisen siten, etteivät sopeutustoimet johda perustuslain vastaisiin palvelutason heikennyksiin tai kohtuuttomiin leikkauksiin välttämättömissä palveluissa;
- vastaamaan Keski-Suomen väestön palvelutarpeeseen siltä osin kuin nykyinen rahoitusmalli ei sitä täysimääräisesti kata.

Keski-Suomen hyvinvointialue

2. Perustelut rahoitustarpeelle**Talouden tilanne**

Keski-Suomen hyvinvointialueen taloudellinen tilanne on erittäin vakava.

Vuoden 2025 muutostalousarvion ulkoiset menot ovat noin 1,5 miljardia euroa, ja talousarvio on 74,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Tammi–syyskuun 2025 tulos on –44,2 miljoonaa euroa alijäämäinen ja koko vuoden tuloksen ennustetaan toteutuvan 80,8 miljoonaa euroa alijäämäisenä.

Hyvinvointialueen taloustilanne on valtakunnallisesti hyvinvointialueista heikoin. Valtiovarainministeriö on käynnistänyt hyvinvointialueella arviointimenettelyn taloudellisen tilanteen johdosta.

Ilman lisärahoitusta alijäämän kattaminen edellyttäisi arviolta noin 25 prosentin toimintamenojen leikkauksia vuodessa. Tällainen sopeuttamisen mittakaava ei ole realistisesti toteutettavissa vaarantamatta vakavasti lakisääteisten palvelujen järjestämistä ja kansallisesti yhdenvertaista palvelutasoa.

Hyvinvointialueen valtion rahoitus on ollut seuraava:

- vuoden 2023 valtion rahoitus 1 158 863 333 €;
- vuoden 2024 valtion rahoitus 1 296 360 330 €.

Hyvinvointialueen käytettävissä oleva rahoitus ei ole mahdollistanut toimintakulujen kattamista, ja alijäämät ovat kasvaneet. Rahoituspohjan rakenteellinen alhaisuus yhdistettynä aiemmin muodostuneeseen raskaaseen palvelurakenteeseen on johtanut tilanteeseen, jossa talouden tasapainottaminen pelkästään menojen leikkaamalla vaarantaisi väestön oikeuden yhdenvertaisiin palveluihin.

Hyvinvointialueiden rahoituslain 11 §:n mukainen lisärahoitus on säädetty ensisijaiseksi menettelyksi, kun palvelujen järjestäminen on vaarassa rahoituksen riittämättömyyden vuoksi. Oikeuskanslerin linjausten mukaan hyvinvointialue ei voi samanaikaisesti jättää lisärahoitusta hakematta ja samaan aikaan jättää noudattamatta alijäämän kattamista koskevia taloussäännöksiä. Lisärahoituksella turvataan sekä taloussääntöjen noudattaminen että perusoikeuksien toteutuminen.

Rahoitusmallin rakenteelliset haasteet ja diagnoositietojen puutteellisuus

Keski-Suomen hyvinvointialueen rahoitus perustuu osin virheellisiin ja puutteellisiin tietoihin, koska alueelta on puuttunut laskennan perusteena käytetyistä diagnoosiaineistoista huomattava määrä pitkäaikaisdiagnooseja.

Hyvinvointialueen Nordic Healthcare Groupin kanssa laatiman raakadata-analyysin mukaan puutteellisten diagnoositietojen vaikutus saamatta jääneeseen rahoitukseen on ollut:

- vuonna 2023 arviolta noin 25,4 miljoonaa euroa;
- vuonna 2024 arviolta noin 27,2 miljoonaa euroa;
- vuonna 2025 arviolta noin 45,6 miljoonaa euroa.

Keski-Suomen hyvinvointialue

Kyse on merkittävästä, yhteensä yli 90 miljoonan euron rahoitusvajauksesta, joka ei johdu Keski-Suomen hyvinvointialueen toiminnasta tai päätöksistä, vaan valtakunnallisen rahoitusmallin ja laskentaperustojen rakenteellisista puutteista ja niiden kyvyttömyydestä huomioida alueen todellinen palvelutarve ja kustannusrakenne. Huomiota on myös syytä kiinnittää siihen, että vuosien 2023–2025 rahoitus on perustunut kunta-aikaisiin diagnoositietoihin.

Oikaisuvaatimusten ja lisärahoitushakemuksen kokonaisuuden perusteella Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo, että sen rahoituspohja on ollut lähtökohtaisesti liian alhainen suhteessa väestön palvelutarpeeseen. Pelkästään omilla sopeutus päätöksillä hyvinvointialue ei pysty takaamaan riittäviä resursseja järjestämisvastuulleen kuuluvien palveluiden turvaamiseksi kansallisesti yhdenvertaisella tavalla, kun huomioon otetaan jo syntynyt alijäämä sekä rahoituslainsäädäntöön sisältyvä alijäämän kattamisvelvoite.

Nykyinen rahoitusmalli perustuu Keski-Suomen osalta puutteelliseen ja virheelliseen tietopohjaan, erityisesti diagnosiperusteisiin ja muihin laskentakriteereihin sosiaalipalveluiden osalta. Hyvinvointialue ei voi omin toimin korjata valtakunnallisen rahoitusmallia, vaan on riippuvainen valtion tekemistä korjauksista ja lisärahoitusratkaisuista. Tästä syystä lisärahoitus on välttämätön osa rahoituspohjan oikaisua.

Rahoituslainsäädäntöön sisältyvä rahoituksen jälkikätestarkastus on johtanut tilanteeseen, jossa alun perin liian matalalle tasolle jäänyt rahoitus sekä sen synnyttämä alijäämä kertaantuvat: tulevien vuosien rahoitusta joudutaan käyttämään menneiden alijäämien kattamiseen sen sijaan, että se kohdennettaisiin ajankohtaiseen palvelutarpeeseen. Tämä kehitys uhkaa Keski-Suomen väestön mahdollisuuksia saada yhdenvertaisia ja lain edellyttämiä palveluja sekä uhkaa vaarantaa hyvinvointialueen taloudellisen itsenäisyyden ja itsehallinnon edellytykset.

Rahoituksen riittämättömyydestä aiheutuvat riskit palvelujen järjestämiselle

Palvelujen järjestämiseen kohdistuu merkittäviä riskejä, mikäli lisärahoitusta ei myönnetä ja rahoituksen riittämättömyys jatkuu. Ilman lisärahoitusta talouden tasapainottaminen pelkästään sopeuttamalla johtaisi väistämättä palvelutason merkittävään heikentymiseen ja kasvattaisi riskiä perustuslain 19 §:n 3 momentissa turvattujen oikeuksien vaarantumisesta.

Keski-Suomen hyvinvointialueella on vuonna 2025 pyritty turvaamaan palvelujen saatavuutta ja laajuutta tilanteessa, jossa rahoituspohja on ollut selvästi riittämätön. Tämä on osaltaan lisännyt alijäämää, mutta samalla vahvistanut kuvaa siitä, että alueen rahoitus ei vastaa todellista palvelutarvetta. Kustannustaso ja palvelujen peittävyys ovat monilla osa-alueilla maan keskiarvoa korkeammalla, mikä korostaa rahoitusmallin ja todellisen palvelutarpeen välistä kuilua.

Keski-Suomen hyvinvointialueella on käynnistynyt ja päättynyt vuoden 2025 aikana useita järjestämistä koskevia valvonta-asioita. Valvontaviranomainen on ratkaisuissaan antamilla määräyksillä, huomautuksilla, kehoituksilla ja ohjauksella puuttanut hyvinvointialueen järjestämisvastuulle kuuluvien palvelujen lainmukaisuuden turvaamiseen. Aluehallintovirasto on antanut hyvinvointialueelle huomautuksen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokaisuudesta ja henkilöstöresursseista päivystyksen toimintaan liittyvissä hoitoketjuissa sekä kehoituksen huolehtia riittävät resurssit erityishuollon järjestämiseksi. Aluehallintovirasto antoi vuonna 2025 myös huomautuksen riittämättömästä ammattihenkilöiden määrästä osassa ikääntyneiden ympärivuorokautisia palveluasumisen yksiköitä. Aluehallintovirasto on lisäksi vuoden 2025 aikana kiinnittänyt hyvinvointialueen huomiota mm.

Keski-Suomen hyvinvointialue

asiakastietojärjestelmän käyttöönottoon asiakastietolaissa määritellyn mukaisesti sekä ikääntyneiden palveluiden järjestämiseen alueella ilmenevien tarpeiden mukaisesti.

Vuosien 2023 ja 2024 aikana lasten ja perheiden palveluiden osalta aluehallintovirasto on määrännyt hyvinvointialueen järjestämään lastensuojelun sosiaalityön sisällöltään ja laajuudeltaan sellaiseksi kuin hyvinvointialueella esiintyvä tarve edellyttää. Määräys on annettu tehostettuna 900 000 euron sakon uhalla. Uhkasakon toimeenpanosta on luovuttu 2024 joulukuussa hyvinvointialueen antamien toimenpideselvitysten ja asian kuntoon saattamisen perusteella.

Keski-Suomen hyvinvointialue on osana lasten ja perheiden palveluiden valvontaa saanut lisäksi huomautuksen lapsiperheiden palvelutarpeen arvioinnin sekä sosiaalityön ja –ohjauksen sosiaalihuollon ammattihenkilöiden riittävyydestä siten, että hyvinvointialue pystyy tosiasiallisesti vastaamaan asiakkaiden lakisääteisistä sosiaalihoitolain mukaisista lapsiperhepalveluista. Samoin vuoden 2024 joulukuussa aluehallintovirasto on kehottanut hyvinvointialuetta huolehtimaan aikuissosiaalityön riittävyydestä.

Valvonta-asioina on tällä hetkellä vireillä edelleen muun ohella aikuispsykiatrian osastohoidon saatavuus, hoitoon pääsy ja käytettävissä olevan henkilöstöresurssin riittävyys sekä opiskeluhoollon psykologipalveluiden saatavuus. Psykologien määrä on saatu nostettua lain edellyttämälle tasolle, mutta aiempi palvelun puute on vaikuttanut mm. kuntoutussuunnitelmien laatimiseen, diagnoosien asettamiseen ja sitä kautta potilaan hoidon toteutukseen. Lastensuojelun määräaikaistilastoissa on edelleen ilmennyt viivästyksiä sekä asioiden vireille tulojen käsittelyissä, että palvelutarpeen arvioinneissa noin viidenneksessä tapauksia. Keskeneräisenä valvonta-asiana aluehallintovirasto selvittää myös henkilöstön lomautusten vaikutuksia ikääntyneiden palveluiden järjestämiseen.

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto Valvira on antanut hyvinvointialueelle määräyksen saattaa hoitoon pääsy kiireettömässä erikoissairaanhoidossa lain edellyttämälle tasolle kahden miljoonan euron sakon uhalla.

Nämä valvontahavainnot ja määräykset osoittavat, että palvelujärjestelmä toimii useilla osa-alueilla hyvin lähellä kantokykynsä rajoja ja että toimintaympäristö on talouden ja henkilöstöresurssien näkökulmasta poikkeuksellisen vaativa. Lisärahoituksella pyritään ehkäisemään tilannetta, jossa lisäsopeutukset johtaisivat velvoitteiden täyttämisen laaja-alaiseen vaarantumiseen.

Keski-Suomen hyvinvointialueella on siten todettavissa, että nykyinen rahoitustaso ja siihen liittyvä alijäämäkehitys **uhkaavat vaarantaa perusoikeuksien toteutumisen rahoituslain 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla ja luovat oikeudellisesti perustellun ja välittömän lisärahoituksen tarpeen**. Mikäli hyvinvointialue joutuisi sopeuttamaan toimintansa täysimääräisesti nykyiseen rahoitustasoon ja kattamaan alijäämät ilman lisärahoitusta, lakisääteisten palveluiden järjestäminen vaarantuisi erittäin vakavasti.

3. Lisärahoituksen käyttökohteet

Lisärahoitus kohdennetaan seuraaviin kokonaisuuksiin, jotka ovat perustuslain 19 §:n 3 momentin näkökulmasta keskeisiä ja joilla ehkäistään palvelujen saatavuuden ja laadun vaarantumista:

- o kiireettömän erikoissairaanhoidon hoitoon pääsyn saattaminen lain edellyttämälle tasolle

Keski-Suomen hyvinvointialue

- perusterveydenhuollon hoidon jatkuvuuden parantaminen
- ikääntyneiden perhehoidon lisääminen ja ympärivuorokautisen asumispalvelun järjestäminen määräajassa
- koulupsykologipalveluissa palveluvelan lieventäminen
- varhaisen tuen ja lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityöhön sekä kotiin vietäviin lapsiperhepalveluihin kohdentuvat toimet, joilla vahvistetaan suunnitelmallista sosiaalityötä
- perhehoidon vahvistaminen laitospalveluiden lastensuojelun sijoitusten ehkäisemiseksi
- lääkärityön kohdentaminen erityisesti mielenterveysperusteisiin sijoituksen riskissä olevien nuorten tukemiseen

Lisärahoitusta ei käytetä pysyvän menotason kasvattamiseen, vaan tilapäiseen hoito- ja palveluvelan lieventämiseen ja sen kasvun ehkäisemiseen sekä talouden tasapainottamisohjelman tukemiseen palvelujen perustuslain mukaisen vähimmäistason turvaamiseksi siten, että palvelujärjestelmään ei synny pysyviä rakenteellisia vaurioita.

Tavoitteena on, että hyvinvointialueen on mahdollista suoriutua palvelujen järjestämisvastuustaan tarveperusteisen laskennallisen valtionrahoituksen puitteissa, edellyttäen että rahoitusmallin tietopohjaa korjataan ja rahoituksen taso saatetaan vastaamaan paremmin alueen palvelutarvetta. Lisärahoitus ei korvaa suunniteltuja sopeuttamistoimia, vaan mahdollistaa niiden hallitun toteuttamisen siten, ettei lyhyen aikavälin säästöpainetta johda peruspalvelujen pysyvään heikentymiseen.

3.1 Selvitys hyvinvointialueiden sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisesta 2024

Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 31 §:n mukaisesti sosiaali- ja terveysministeriö laatii vuosittain valtakunnallisen selvityksen. Selvityksessä arvioidaan sosiaali- ja terveydenhuollon yhdenvertaista toteutumista ja rahoituksen tason riittävyyttä.

STM:n arvio valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden toteutumisesta hyvinvointialueilla perustuu THL:n hyvinvointialuekohtaiseen koosteeseen valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon tavoitteiden 2024–2027 mittareista.

STM:n arvion mukaan Keski-Suomen hyvinvointialue on heikoimman kolmanneksen joukossa seuraavissa mittareissa:

- perusterveydenhuollon avosairaanhoidon kiireettömään hoitoon pääsyn 14 vuorokauden enimmäisajan toteutuminen eri ammattiryhmien osalta, % hoitoonpääsykäynneistä
- erikoissairaanhoidon yli 6 kk odottaneet, % hoitoonpäässeistä
- sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelujen kustannusten osuus kokonaiskustannuksista

Nämä havainnot tukevat näkemystä siitä, että rahoituspohjan riittävyys ja palvelujen tarve eivät ole tasapainossa ja että lisärahoituksella ehkäistään tilanteen kärjistymisen tavalla, joka vaarantaisi palvelujen yhdenvertaisen toteutumisen.

Keski-Suomen hyvinvointialue

4. Alueen sopeuttamistoimenpiteet, rakenteelliset uudistukset ja erityispiirteet

Keski-Suomen hyvinvointialue on käynnistänyt laaja-alaisen talouden ja toiminnan tasapainottamisohjelman, jonka toimeenpanoa jatketaan riippumatta lisärahoituksen myöntämisestä. Talouden ja toiminnan sopeuttamiseksi hyvinvointialue toteuttaa määrätietoisia sekä pitkän aikavälin rakenteellisia että lyhyen aikavälin vaikuttavia toimenpiteitä. Työ toiminnan ja talouden yhteensovittamiseksi on aktiivisesti käynnissä.

Keskeisiä kehittämis- ja uudistamistoimia ovat muun muassa:

- palveluverkon vaiheittainen uudistaminen ja tilatehokkuuden parantaminen
- palvelurakenteen keventäminen sosiaalihuollon palveluissa, erityisesti iäkkäiden sekä lasten, nuorten ja perheiden palveluissa
- palveluintegraation vahvistaminen
- oman palvelutuotannon lisääminen ja YTA-yhteistyön lisääminen palveluiden järjestämiseen liittyen
- digitalisaation ja teknologian hyödyntäminen
- organisaatorakenteen kehittäminen tukemaan kustannusvaikuttavaa palvelutuotantoa

Lisärahoitus ei korvaa hyvinvointialueella käynnissä olevia kehittämis- ja sopeuttamistoimia, vaan mahdollistaa niiden johdonmukaisen ja hallitun toteuttamisen. Tavoitteena on varmistaa, ettei lyhyen aikavälin sopeutustarve – joka osin seuraa rahoitusjärjestelmän tietopohjan rakenteellisista puutteista – aiheuta palvelujärjestelmään pysyviä haittoja tai vaarana perustuslain 19 §:n 3 momentissa turvattujen välttämättömien sosiaali- ja terveystalouden toteutumista.

Lisärahoitusta haetaan sopeuttamistoimien tueksi. Se on välttämätön edellytys talouden tasapainottamisen realistiselle ja suunnitelmalliselle toimeenpanolle siten, että lakisääteisten palvelujen saatavuus, laatu ja yhdenvertaisuus voidaan varmistaa koko hyvinvointialueella.

Toteutetut sopeutustoimet

Keski-Suomen hyvinvointialue on jo tehnyt merkittäviä ja osin erittäin vaikeita talouden sopeuttamispäätöksiä, muun muassa:

- palveluverkon uudistamisen ensimmäisen vaiheen päätökset ja toimeenpanon
- Jämsän Terveystalouden kokonaisuuden purkaminen mukaan lukien Jämsän sairaalan ja ympärivuorokautisen päivystyksen lakkauttaminen
- laajat sisäiset säästötoimet sekä henkilöstöön kohdistuvat toimet.

Lisäksi hyvinvointialueella on käynnistetty uusia sopeutus- ja tehostamistoimia, joilla pyritään tasapainottamaan taloutta ja parantamaan tuottavuutta. Toimenpiteistä huolimatta talouden rahoituspohja jää tasolle, jossa alijäämä kasvaa ja riski lakisääteisten palvelujen vaarantumisesta edelleen kasvaa, ellei rahoituspohjaa korjata lisärahoituksella.

Keski-Suomen hyvinvointialue

Vuonna 2024 hyvinvointialueella toteutettiin yhteensä 43 miljoonan euron talouden sopeuttamistoimet ja vuonna 2025 sopeutustoimien toteutuvien vaikutusten arvioidaan olevan 45,5 miljoonaa euroa.

Raskas palvelurakenne ja alueelliset olosuhteet

Keski-Suomen hyvinvointialueella palvelutarve on korkea ja palvelurakenne on keskimääräistä raskaampi ja laitos-painotteinen. Raskas palvelurakenne vaikuttaa siihen, että alueen sosiaalipalvelujen kustannukset ovat korkeat, erityisesti:

- ikääntyneiden palveluissa (ympäri vuorokautinen asumispalvelu);
- lasten, nuorten ja perheiden palveluissa (lastensuojelun laitoshoido);

Keski-Suomi on maantieteellisesti pirstaleinen maakunta, jossa etäisyydet ovat pitkät, asutus hajautunutta ja monissa kunnissa väestöpohja pieni ja väestö ikääntynyt. Peruspalvelujen saavutettavuuden turvaaminen tällaisessa ympäristössä on väistämättä kustannuksiltaan korkeampaa kuin rahoitusmallin keskimääräistä rakennetta vastaavilla alueilla. Olosuhteista johtuva pysyvä kustannustekijä ei heijastu riittävästi voimassa olevaan rahoitusmalliin.

Keski-Suomen hyvinvointialuetta on rasittanut myös luovuttavien kuntaorganisaatioiden sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutasosta aiheutunut korjaustarve. Alueella on tunnistettu useita tilanteita, joissa luovuttavien organisaatioiden palvelutaso ja palvelupäätökset eivät ole täyttäneet lakisääteisiä velvoitteita. Tämän seurauksena hyvinvointialue on järjestämisvastuunsa nojalla joutunut korjaamaan palveluvajeita ilman niitä vastaavaa rahoituksen siirtoa, mikä on lisännyt hyvinvointialueen rakenteellista alijäämää.

Palvelurakenteen kehittäminen edellä kuvatuissa olosuhteissa edellyttää pidempää aikajännettä. Hyvinvointialueuudistuksen käynnistämisen jälkeen tilannekuvan rakentaminen, tiedolla johtamisen kehittäminen, palvelukonaisuuden haltuunotto ja palveluiden saattaminen lainsäädäntöä vastaavaksi ovat vaatineet aikaa ennen kuin laajat rakenteelliset muutokset on voitu suunnitella ja toteuttaa kustannustehokkaasti ja vaikuttavasti lakisääteiset velvoitteet huomioon ottaen. Edellä kuvatut esimerkkitekijät vaikuttavat siihen, että Keski-Suomen hyvinvointialueen keskimääräiset tarvevakioidut kustannukset ylittyvät maan keskitasosta useammassakin palvelussa.

Tällä hetkellä Keski-Suomen hyvinvointialueella on valmisteltu määrätietoinen ja toimintaa sekä taloutta tehokkaasti sopeuttava talousarvioesitys ja palveluverkkosuunnitelma, joiden nojalla hyvinvointialueen taloutta ja palvelurakennetta tullaan sopeuttamaan. Aluevaltuusto tekee lopulliset päätökset talousarviosta ja palveluverkkosuunnitelmasta joulukuussa 2025.

5. Yhteenveto ja hakemus

Yhteenvetona Keski-Suomen hyvinvointialue katsoo, että sen taloudellinen ja toiminnallinen tilanne täyttää hyvinvointialueiden rahoituslain 11 §:ssä säädetyt lisärahoituksen myöntämisen edellytykset:

- rahoituksen riittämättömyys uhkaa vaarantaa perustuslain 19 §:n 3 momentin mukaiset riittävät sosiaali- ja terveyspalvelut sekä perustuslain 7, 15 ja 20 §:ssä tarkoitettuihin perusoikeuksiin kytkeytyvät pelastustoimen palvelut, kun huomioon otetaan rahoituspohjan rakenteellinen alhaisuus, kertyneet alijäämät ja niihin liittyvä kattamisvelvoite;

Keski-Suomen hyvinvointialue

- rahoitusmallin rakenne ja puutteellinen diagnoosipohjainen tietoperusta ovat johtaneet Keski-Suomen kannalta epäoikeudenmukaiseen rahoitustasoon. Lisärahoituksena haettava 45,6 miljoonan euron määrä perustuu laskennalliseen arvioon siitä rahoituksen tasosta, joka on jäänyt hyvinvointialueelta saamatta valtakunnallisen rahoitusmallin diagnoositietopohjan puutteiden vuoksi vuonna 2025;
- ilman lisärahoitusta talouden tasapainottaminen johtaisi väistämättä laaja-alaisiin palvelupuutteisiin ja tilanteeseen, jossa taloudelliset tasapainottamisvelvoitteet ja lakisääteinen palvelutehtävä eivät ole yhteensovitettavissa.

Keski-Suomen hyvinvointialue pyytää, että valtioneuvosto:

1. myöntää Keski-Suomen hyvinvointialueelle lisärahoituksena vuodelle 2025 yhteensä 45,6 miljoonaa euroa,
2. toteaa lisärahoituksen olevan välttämätön, jotta hyvinvointialue kykenee turvaamaan lakisääteiset sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelut ja kattamaan kertyneet alijäämät kohtuullisessa aikataulussa ilman peruspalvelujen perustuslain vastaista heikentämistä, sekä
3. ottaa päätöksessään huomioon, että osa lisärahoitustarpeesta johtuu valtakunnallisen rahoitusmallin ja diagnoositietojen puutteista, joihin hyvinvointialue on reagoinut viipymättä oikaisuvaatimuksilla ja muilla lainmukaisilla toimilla.

Keski-Suomen hyvinvointialue

Paikka ja päivämäärä: Jyväskylässä 26.11.2025

Allekirjoitus: _____

Kati Kallimo

Vs. hyvinvointialuejohtaja

Lisätietoja lisärahoitushakemuksesta:

Talousjohtaja Aija Suntioinen

puh. 0401859985, aija.suntioinen@hyvaks.fi